

Sprawa C-632/22**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości****Data wpływu:**

10 października 2022 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Tribunal Supremo (Hiszpania)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

7 października 2022 r.

Strona skarżąca:

AB Volvo

Druga strona postępowania:

Transsaqui S.L.

Przedmiot postępowania głównego

Wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem – „Oszustwo” – Kartel samochodów ciężarowych – Powództwo o odszkodowanie z tytułu naruszenia prawa konkurencji – Strona pozwana posiadająca siedzibę w innym państwie członkowskim – Doręczenie dokonane pod adresem siedziby spółki zależnej strony pozwanej posiadającej siedzibę w tym samym państwie członkowskim co strona powodowa – Jedność przedsiębiorstwa

Przedmiot i podstawa prawna wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w przedmiocie wykładni – Artykuł 267 TFUE – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, artykuły 47 i 53 – Prawo do skutecznego środka prawnego – Artykuł 101 TFUE

Pytania prejudycjalne

1.- Czy w okolicznościach postępowania sądowego związanego z kartelem samochodów ciężarowych opisanego w niniejszym postanowieniu art. 47 karty praw podstawowych Unii Europejskiej w związku z art. 101 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej można interpretować w ten sposób, że doręczenie spółce dominującej, przeciwko której wytoczono powództwo o odszkodowanie z tytułu praktyk ograniczających konkurencję, uważa się za dokonane prawidłowo, jeżeli doręczenia dokonano (lub próbowano dokonać) pod adresem siedziby spółki zależnej utworzonej w państwie, w którym toczy się postępowanie sądowe, a spółka dominująca posiadająca siedzibę w innym państwie członkowskim nie wdała się w spór i nie bierze udziału w postępowaniu?

2.- W przypadku udzielenia na poprzednie pytanie odpowiedzi twierdzącej, czy ta wykładnia art. 47 karty jest zgodna z art. 53 karty w świetle orzecznictwa hiszpańskiego Tribunal Constitucional [trybunału konstytucyjnego] w przedmiocie doręczeń dokonywanych spółkom dominującym posiadającym siedzibę w innym państwie członkowskim w postępowaniach dotyczących kartelu samochodów ciężarowych?

Przywołane przepisy prawa i orzecznictwo Unii

Karta praw podstawowych Unii Europejskiej.

Artykuł 47: „Każdy, kogo prawa i wolności zagwarantowane przez prawo Unii zostały naruszone, ma prawo do skutecznego środka prawnego przed sądem, zgodnie z warunkami przewidzianymi w niniejszym artykule.

Każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony uprzednio na mocy ustawy. Każdy ma możliwość uzyskania porady prawnej, skorzystania z pomocy obrońcy i przedstawiciela”.

Artykuł 52 ust. 3: „W zakresie, w jakim niniejsza Karta zawiera prawa, które odpowiadają prawom zagwarantowanym w europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, ich znaczenie i zakres są takie same jak praw przyznanych przez tę konwencję. Niniejsze postanowienie nie stanowi przeszkody, aby prawo Unii przyznawało szerszą ochronę”.

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Artykuł 101.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/104/UE z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie niektórych przepisów regulujących dochodzenie roszczeń odszkodowawczych z tytułu naruszenia prawa konkurencji państw członkowskich i Unii Europejskiej, objęte przepisami prawa krajowego. Artykuł 17 ust. 1.

Rozporządzenie nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczące doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych (doręczanie dokumentów) oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1348/2000.

Artykuł 5. Tłumaczenie dokumentów.

„Jednostka przekazująca, której wnioskodawca oddaje dokument do przekazania, poucza wnioskodawcę, że adresat może odmówić przyjęcia dokumentu, jeżeli nie został on sporządzony w jednym z języków, o których mowa w art. 8.

Wszelkie koszty związane z tłumaczeniem dokumentu poniesione przed jego przekazaniem pokrywa wnioskodawca, bez uszczerbku dla ewentualnej późniejszej decyzji sądu lub właściwego organu w sprawie obciążenia kosztami”.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1784 z dnia 25 listopada 2020 r. dotyczące doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych lub handlowych („doręczanie dokumentów”). Artykuł 9.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych. Artykuł 45 ust. 1 lit. b).

Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 6 października 2021 r., C-882/19, EU:C:2021:800, pkt 33–37, 39, 41, 43, 51 i 52.

Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 2 marca 2017 r., C-354/15, EU:C:2017:157, pkt 72.

Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 16 września 2015 r., C-519/13, EU:C:2015:603, pkt 24, 30–33 i 43.

Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 8 maja 2008 r., C-14/07, EU:C:2008:264, pkt 64, 76 i 78.

Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 26 lutego 2013 r., C-399/11, EU:C:2013:107, pkt 55 i nast.

Europejski Trybunał Praw Człowieka, wyroki: z dnia 19 marca 1997 r., Hornsby przeciwko Grecji (CE:ECHR:1997:0319JUD001835791), pkt 40 i 41, oraz z dnia 26 lutego 2002 r., Del Sol przeciwko Francji (CE:ECHR:2002:0226JUD004680099), pkt 21.

Przywołane przepisy prawa krajowego i orzecznictwo krajowe

Konstytucja hiszpańska.

Artykuł 24

„1. Każdy ma prawo do otrzymania skutecznej ochrony sądowej w wykonywaniu swoich praw i prawnie uzasadnionych interesów i nikt, w żadnym przypadku, nie może być pozbawiony swoich praw.

2. Podobnie, każdy ma prawo do sądu powszechnego określonego w drodze ustawy w celu obrony oraz do korzystania z obrońcy, do powiadomienia go o zarzutach stawianych przeciwko niemu, do jawnego procesu bez nieuzasadnionej zwłoki i z zachowaniem wszelkich gwarancji, do korzystania z odpowiednich środków dowodowych w celu swojej obrony, do nieskładania zeznań przeciwko sobie, do nieprzyznania się do winy i do domniemania niewinności”.

Ley 1/2000, de 7 de enero, de Enjuiciamiento Civil [ustawa 1/2000 z dnia 7 stycznia 2000 r. kodeks postępowania cywilnego].

Artykuł 155: „Doręczenia dokonywane stronom, które nie biorą udziału w postępowaniu lub nie są reprezentowane przez pełnomocnika. Miejsce zamieszkania [siedziba]”.

„1. Jeżeli strony nie są reprezentowane przez pełnomocnika, bądź w przypadku pierwszego doręczenia lub wezwania kierowanego do pozwanego, doręczenia dokonuje się w miejscu zamieszkania [siedziby] stron.

[...]

3. Doręczenia dokonuje się na adres miejsca zamieszkania wskazany w rejestrze gminnym, bądź ustalony urzędowo dla innych celów, a także adres wskazany w rejestrze urzędowym lub opublikowany przez izby zawodowe w przypadku, odpowiednio, przedsiębiorstw i innych jednostek organizacyjnych lub osób wykonujących działalność zawodową, w przypadku której przynależność do izby jest obowiązkowa. Jako miejsce zamieszkania dla powyższych celów można również wskazać miejsce prowadzenia działalności zawodowej lub miejsce pracy o stałym charakterze.

[...]

Jeżeli powództwo zostało wytoczone przeciwko osobie prawnej, doręczenie może być dokonane w miejscu zamieszkania osoby będącej administratorem, zarządcą lub pełnomocnikiem przedsiębiorstwa handlowego, bądź prezesem, członkiem lub sekretarzem zarządu stowarzyszenia wpisanego do rejestru urzędowego; art. 510 ust. 1 pkt 4) i art. 394 ust. 2”.

Artykuł 510 ust. 1 pkt 4:

„Wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem następuje:

4. Jeżeli wyrok został wydany niesłusznie w wyniku przekupstwa, przemocy lub oszustwa”.

Ley 15/2007, de 3 de julio, de Defensa de la Competencia [ustawa 15/2007 z dnia 3 lipca 2007 r. o ochronie konkurencji]. Artykuły 71 i 72. Przepisy te transponują, co do zasady, art. 2 i 3 dyrektywy 2014/104 dotyczące odpowiedzialności z tytułu naruszenia prawa konkurencji oraz prawa do odszkodowania dla osób poszkodowanych.

Zwięzłe przedstawienie stanu faktycznego i postępowania głównego

- 1 W dniu 12 lipca 2018 r. spółka TRANSSAQUI S.L., zwana dalej „TRANSSAQUI”, wniosła do juzgado mercantil núm. 1 (sądu gospodarczego nr 1) w Walencji (Hiszpania) powództwo przeciwko szwedzkiej spółce AB VOLVO, domagając się zapłaty odszkodowania za szkodę wynikającą z zawyżenia ceny, którą zastosowano wobec niej przy zakupie dwóch pojazdów w 2008 r. w ramach kartelu samochodów ciężarowych, którego istnienie zostało stwierdzone w postępowaniu w sprawie naruszenia wszczętym przez Komisję Europejską.
- 2 Jako podstawę prawną powództwa TRANSSAQUI wskazała art. 72 i 76 hiszpańskiej Ley 15/2007 de Defensa de la Competencia [ustawy 15/2007 o ochronie konkurencji], decyzję Komisji z dnia 19 lipca 2016 r. dotyczącą postępowania przewidzianego w art. 101 traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz art. 53 porozumienia EOG (sprawa AT.39824 – Samochody ciężarowe), na mocy której nałożono grzywny z tytułu naruszenia prawa konkurencji m.in. na AB VOLVO, oraz dyrektywę 2014/104/UE. Kwota roszczenia wynosiła 24 420,69 EUR i została obliczona jako wartość nadpłaconej ceny.
- 3 Ponieważ AB VOLVO posiada siedzibę w Szwecji, 405 08 Göteborg, strona powodowa wskazała jako adres pozwanej w celu doręczenia pozwu, aby mogła ona wnieść na niego odpowiedź, adres siedziby jej spółki zależnej w Hiszpanii, VOLVO GROUP ESPAÑA S.A.U. (jednoosobowa spółka akcyjna), to jest calle Basauri 7–9, Madryt (Hiszpania).
- 4 Po przyjęciu pozwu do rozpoznania przez sąd gospodarczy w Walencji, kopia pozwu i załączonych do niego dokumentów została wysłana listem poleconym na adres siedziby VOLVO GROUP ESPAÑA S.A.U, przy calle Basauri, 7–9 w Madrycie. Jednakże, przesyłka pocztowa została zwrócona z odręczną notatką, w której wskazano adres siedziby AB VOLVO w Szwecji, w związku z czym sąd gospodarczy w Walencji wyznaczył rozprawę w celu przedstawienia przez TRANSSAQUI stanowiska w tym zakresie. Podniosła ona, że działanie VOLVO GROUP ESPAÑA S.A.U. polegające na odmowie przyjęcia przesyłki doręczanej w celu wniesienia odpowiedzi na pozew przeciwko AB VOLVO było niczym innym jak działaniem w złej wierze mającym na celu przewlekanie postępowania, ponieważ ostatnia z tych spółek posiada 100% kapitału zakładowego pierwszej,

w związku z czym dwie wskazane spółki stanowią jedno przedsiębiorstwo w rozumieniu prawa konkurencji. Sąd gospodarczy w Walencji postanowieniem z dnia 22 maja 2019 r. nakazał dokonanie doręczenia pozwanej AB VOLVO na adres siedziby jej spółki zależnej VOLVO GROUP ESPAÑA S.A.U., zgodnie z „zasadą jedności przedsiębiorstwa”.

- 5 Za pośrednictwem sądów w Madrycie w dniu 5 września 2019 r. podjęto próbę dokonania doręczenia na przywołany adres, lecz adwokat, który określił się jako „pełnomocnik VOLVO GROUP ESPAÑA S.A.U.”, odmówił przyjęcia przesyłki stwierdzając, że doręczenie powinno być dokonane na adres siedziby AB VOLVO w Szwecji. Podczas drugiej próby doręczenia podjętej przez sądy w Madrycie pod tym samym adresem spółki zależnej w Madrycie, calle Basauri 7–9, w dniu 30 października 2019 r., doręczenie zostało dokonane, ponieważ przesyłkę odebrała osoba, która przedstawiła się jako należąca do działu prawnego.
- 6 Ponieważ sąd gospodarczy w Walencji uznał, że doręczenie zostało dokonane prawidłowo, a pozwana AB VOLVO nie wzięła udziału w postępowaniu w wyznaczonym terminie, uznano, że postępowanie będzie prowadzone zaocznie i kontynuowano czynności procesowe. Podjęto próbę doręczenia tego postanowienia AB VOLVO na adres jej spółki zależnej VOLVO GROUP ESPAÑA S.A.U., ale ta ostatnia ponownie odmówiła przyjęcia przesyłki wskazując, że adres nie jest prawidłowy. W dniu 26 lutego 2020 roku sąd gospodarczy w Walencji wydał wyrok, w którym uznał roszczenie TRANSSAQUI i nakazał AB VOLVO zapłatę odszkodowania w wysokości 24 420,69 EUR wraz z odsetkami ustawowymi oraz pokrycie kosztów.
- 7 Sąd gospodarczy w Walencji doręczył przywołany wyrok AB VOLVO listem poleconym wysłanym na adres siedziby spółki zależnej w Madrycie, calle Basauri 7–9, a odebrany przez osobę obecną pod tym adresem, która podpisała potwierdzenie odbioru w dniu 10 marca 2020 r. Następnie, po uprawomocnieniu się wyroku, na wniosek TRANSSAQUI dokonano rozliczenia kosztów, które obejmowały, w szczególności, wynagrodzenie adwokata i pełnomocnika, a także wynagrodzenie za ekspertyzę biegłego złożoną wraz z pozwem. Sąd powiadomił o tym AB VOLVO na przywołany adres w Madrycie, aby umożliwić jej wniesienie środka zaskarżenia, przy czym podpisano potwierdzenie odbioru przesyłki. Uznając, że pozwana nie zaskarżyła zasądzonych kosztów we wskazanym terminie, sąd zatwierdził je w kwocie 8310,64 EUR i doręczył postanowienie AB VOLVO listem poleconym wysłanym na przywołany adres spółki zależnej w Madrycie, przy czym podpisano odpowiednie potwierdzenie odbioru przesyłki. Na wniosek TRANSSAQUI wszczęto postępowanie egzekucyjne w zakresie wyroku nakazującego zapłatę skierowane do majątku AB VOLVO, przy czym tytuły wykonawcze wydane przez sąd zostały doręczone w dniu 17 marca 2021 r. na adres spółki zależnej VOLVO GROUP ESPAÑA S.A.U. to jest calle Basauri 7–9, Madryt.
- 8 W kolejnych pismach kierowanych do sądu gospodarczego w Walencji w odpowiedzi na każdą próbę doręczenia korespondencji sądowej, VOLVO

GROUP ESPAÑA S.A.U. wskazywała, że odmawia odbioru korespondencji adresowanej do AB VOLVO, ponieważ spółka ta posiada siedzibę w Szwecji. W szczególności podnosiła ona, że po pierwsze, aczkolwiek VOLVO GROUP ESPAÑA S.A.U. i AB VOLVO należą do tej samej grupy przedsiębiorstw, obie spółki posiadają odrębną osobowość prawną, a pierwsza z nich nie ma statusu zarządcy drugiej, ani nie jest uprawniona do odbierania korespondencji w jej imieniu; po drugie, zgodnie z hiszpańskim uregulowaniem proceduralnym doręczenie korespondencji pozwanemu powinno nastąpić na adres jego siedziby, a sądy hiszpańskie, w ramach postępowań związanych z kartelem samochodów ciężarowych, orzekały, że prawidłowe jest dokonanie doręczenia na adres siedziby pozwanej spółki dominującej w innym państwie członkowskim, a nie na adres siedziby spółki zależnej w Hiszpanii, niezależnie od powiązań korporacyjnych; po trzecie, w przypadku gdy pozwana spółka ma siedzibę w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, doręczenia należy dokonać zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1393/2007, a po czwarte, że powód nie może obchodzić przepisów regulujących dokonywanie doręczeń poprzez wskazywanie innych adresów niż adres pozwanego, ponieważ w przeciwnym razie stanowi to podstawę do wzruszenia wydanego wyroku, zgodnie z art. 510 ust. 1 pkt 4 Ley de Enjuiciamiento Civil [kodeksu postępowania cywilnego], czy też może skutkować wydaniem przeciwko pozwanemu wyroku zaocznego, który może nie zostać uznany w innym państwie członkowskim zgodnie z art. 45 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (UE) 1215/2012.

- 9 W dniu 15 czerwca 2021 r. AB VOLVO złożyła w sądzie odsyłającym skargę o wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym wyrokiem wydanym przeciwko pozwanemu zaocznie przez sąd gospodarczy w Walencji, na mocy którego nakazano jej zapłatę na rzecz TRANSSAQUI odszkodowania z tytułu naruszenia prawa konkurencji. Podniosła ona, że złożyła skargę w ustawowym terminie trzech miesięcy od dnia, w którym dowiedziała się o podstawach wznowienia postępowania, ponieważ uzyskała ona „pośrednią wiedzę” o wyroku nakazującym zapłatę w momencie doręczenia tytułów wykonawczych na adres siedziby jej spółki zależnej w Hiszpanii w dniu 17 marca 2021 r.

Zasadnicze argumenty stron w postępowaniu głównym

- 10 W skardze o wznowienie postępowania AB VOLVO zarzuca „oszustwo” w rozumieniu art. 510 ust. 1 pkt 4 Ley de Enjuiciamiento Civil [kodeksu postępowania cywilnego], zgodnie z którym „wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym wyrokiem następuje [...] jeżeli wyrok został wydany niesłusznie w wyniku [...] oszustwa”. Działanie to polegało na podaniu sądowi w celu dokonywania doręczeń adresu siedziby, który nie był adresem siedziby AB VOLVO w Szwecji, lecz adresem siedziby spółki zależnej w Hiszpanii, w związku z czym wyrok przeciwko pozwanej został wydany zaocznie, a pozwana nie miała możliwości podjęcia obrony w tym postępowaniu. AB VOLVO twierdzi również, że nawet gdyby można było uznać, że doręczenie korespondencji dla spółki dominującej dokonane na adres siedziby spółki zależnej

w państwie członkowskim, w którym toczy się postępowanie, spełnia wymogi art. 47 karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”), należy przyjąć, że porządek prawny państwa członkowskiego może zapewniać wyższy poziom ochrony prawa podstawowego, niż wynika to z karty. Dlatego też zdaniem AB VOLVO standard ochrony wynikający ze skutecznego środka prawnego, a ustanowiony przez hiszpański Tribunal Constitucional [trybunał konstytucyjny], który jest bardziej rozbudowany niż minimalny standard określony w karcie, musi być przestrzegany w niniejszym przypadku w odniesieniu do doręczenia korespondencji spółce dominującej w celu umożliwienia jej udziału w postępowaniu i wniesienia odpowiedzi na pozew. Zgodnie bowiem z art. 53 karty, „[ż]adne z postanowień niniejszej Karty nie będzie interpretowane jako ograniczające lub naruszające prawa człowieka i podstawowe wolności uznane, we właściwych im obszarach zastosowania, przez [...] konstytucje państw członkowskich”.

- 11 TRANSSAQUI ze swej strony zarzuca AB VOLVO stosowanie w złej wierze strategii procesowej, której jedynym celem jest przewlekanie postępowania w obliczu dużej liczby powództw wniesionych przez małe i średnie przedsiębiorstwa w związku z kartelem samochodów ciężarowych. Zdaniem TRANSSAQUI pozwana spółka dominująca i jej spółka zależna w Hiszpanii powinny być traktowane jako jedno przedsiębiorstwo dla celów prawa konkurencji, nawet jeśli mają odrębną osobowość prawną. Wskazuje ona również, że w przeciwieństwie do poprzednich prób doręczenia korespondencji sądowej, podejmowanych ze względu na ekonomię procesową, AB VOLVO uznała, że została powiadomiona w postępowaniu egzekucyjnym o istnieniu wyroku zasądzającego powództwo, pomimo że doręczenie korespondencji zostało dokonane na adres siedziby VOLVO GROUP ESPAÑA S.A.U. Ponadto TRANSSAQUI podnosi, że gdyby jako małe przedsiębiorstwo z branży transportu drogowego dotknięte kryzysem gospodarczym, musiało ponieść koszty tłumaczenia, jak wymaga tego rozporządzenie (WE) nr 1393/2007, nie byłoby w stanie wytoczyć powództwa o odszkodowanie z tytułu szkody poniesionej w wyniku działań kartelu samochodów ciężarowych.

Zwięzłe uzasadnienie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

- 12 Po opublikowaniu decyzji Komisji Europejskiej z dnia 19 lipca 2016 r. (sprawa AT. 39824 – Samochody ciężarowe) wszczęto w Hiszpanii tysiące powództw o odszkodowanie na skutek pozwów wnoszonych przez nabywców pojazdów poszkodowanych w wyniku działania kartelu samochodów ciężarowych. Jedynie w 2021 r. wydano ponad 2000 wyroków w pierwszej instancji i ponad 500 wyroków w postępowaniu apelacyjnym. Do dnia 15 lipca 2022 r. Tribunal Supremo [sąd najwyższy] zarejestrował wpływ 753 skarg kasacyjnych w tych sprawach. Pozwy prawie zawsze były wnoszone przez małe lub średnie przedsiębiorstwa, które w okresie działania kartelu nabyły bardzo małą liczbę samochodów ciężarowych lub wręcz jeden samochód ciężarowy. Ukazane przez Komisję Europejską przedsiębiorstwa (spółki dominujące), z których żadne nie

posiada siedziby w Hiszpanii, w celu swej obrony skorzystały z usług wiodących hiszpańskich kancelarii prawnych.

- 13 Biorąc pod uwagę, że w większości postępowań kwota roszczenia nie jest zbyt wysoka, koszty związane z koniecznością tłumaczenia pozwu i, ewentualnie, załączonych do niego dokumentów (zgodnie z przepisami rozporządzeń (WE) nr 1393/2007 i 2020/1784 ma to miejsce w przypadku pozwanych posiadających siedziby w innych państwach członkowskich), w szczególności koszty ekspertyz, mogą być proporcjonalnie bardzo wysokie. Właśnie w celu uniknięcia tych kosztów i opóźnień wynikających z koniecznej międzynarodowej współpracy sądowej powodowie w takich sporach często wnoszą o dokonanie doręczenia na adres siedziby spółki zależnej w Hiszpanii, pomimo że pozwana spółka dominująca, ukarana przez Komisję Europejską, posiada siedzibę w innym państwie członkowskim.
- 14 Orzecznictwo sądów hiszpańskich w dotychczas rozpoznanych sporach nie jest jednolite. Niektóre z nich odrzuciły wniosek o dokonanie doręczenia na adres siedziby spółki zależnej w Hiszpanii uznając, że powinno ono nastąpić na adres siedziby pozwanej spółki dominującej. W innych przypadkach dopuszczono wniosek powoda i podjęto próbę doręczenia na adres siedziby spółki zależnej w Hiszpanii wskazując, że pozwana spółka dominująca w każdym razie za pośrednictwem swoich adwokatów posiadałaby wiedzę o wszczętym postępowaniu sądowym.
- 15 Jeśli chodzi o hiszpańskie spółki zależne pozwanych spółek dominujących, co do zasady odmawiały one odbierania przesyłek w miejscu ich siedziby argumentując, że wprawdzie zgodnie z prawem konkurencji stanowią one jedno przedsiębiorstwo, to jednak są one osobami prawnymi odrębnymi od spółki dominującej i nie są uprawnione do odbioru korespondencji. Bezskuteczne okazały się również próby dokonania doręczenia za pośrednictwem adwokata reprezentującego spółkę dominującą pozwaną w Hiszpanii w innych postępowaniach o tym samym charakterze.
- 16 W przypadku pozwanej spółki dominującej, jeżeli sąd rozstrzygający daną sprawę uznał, że doręczenie na adres siedziby spółki zależnej w Hiszpanii było prawidłowe, lub że zgodnie z przepisami prawa podjęto próbę doręczenia zakończoną odmową odebrania przesyłki, po zakończeniu postępowania sądowego pozwana spółka dominująca często przyznaje, że posiada wiedzę o wyroku wydanym zaocznie i wnosi określonego rodzaju skargę w celu stwierdzenia nieważności całości postępowania, to jest skargę do Tribunal Supremo [sądu najwyższego] o wznowienie postępowania z uwagi na oszustwo lub skargę konstytucyjną do Tribunal Constitucional [trybunału konstytucyjnego].
- 17 Tribunal Constitucional [trybunał konstytucyjny] do chwili obecnej w odniesieniu do wniesionych do niego skarg konstytucyjnych orzekał na korzyść spółki dominującej. I tak w wyrokach 179/2021 z dnia 25 października 2021 r., ES:TC:2021:179, i 91/2022 z dnia 11 lipca 2022 r., ES:TC:2022:91, stwierdził

naruszenie prawa Iveco S.p.A. do skutecznego środka prawnego, ponieważ nie dokonano w stosunku do tej spółki, jako strony pozwanej, doręczenia na adres jej siedziby we Włoszech, lecz dokonano próby doręczenia w Hiszpanii na adres siedziby jej spółki zależnej lub na adres jej pełnomocnika działającego przed sądami hiszpańskimi.

- 18 Trybunał Sprawiedliwości podkreślił w swoim orzecznictwie, w szczególności w wyroku z dnia 6 października 2021 r. w sprawie C-882/19, znaczenie skuteczności art. 101 TFUE (zob. pkt 34–37) oraz pojęć „przedsiębiorstwo” i „jednolite zachowanie na rynku” mających znaczenie dla stosowania prawa konkurencji wobec grup przedsiębiorstw (zob. pkt 39, 41 i 43). Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, że osoba poszkodowana w wyniku naruszenia przypisywanego spółce dominującej grupy może w pewnych okolicznościach dochodzić odpowiedzialności spółki zależnej (zob. pkt 51 i 52), to jest w przypadku, gdy obie spółki tworzą jednostkę gospodarczą (zob. pkt 51 i 52).
- 19 Z drugiej strony, w wyroku wydanym w sprawie C-354/15 Trybunał Sprawiedliwości stwierdził w przedmiocie wykładni systemu doręczania dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych lub handlowych w innych państwach członkowskich w świetle art. 47 karty, że rozporządzenie nr 1393/2007 ma na celu zapewnienie, aby „w każdym konkretnym przypadku zagwarantowana była słuszna równowaga między interesami powoda a interesami pozwanego, który jest adresatem dokumentu, poprzez pogodzenie celów skuteczności i szybkości przekazywania pism procesowych z koniecznością zapewnienia odpowiedniej ochrony prawa do obrony adresata tych dokumentów i to w szczególności poprzez gwarancję faktycznego oraz skutecznego otrzymania owych dokumentów” (pkt 72).
- 20 Podobnie w wyroku wydanym w sprawie C-519/13, Trybunał Sprawiedliwości wskazał, że realizowanego przez rozporządzenie nr 1393/2007 „celu poprawy skuteczności i szybkości postępowań sądowych oraz w celu zapewnienia prawidłowego zarządzania wymiarem sprawiedliwości” nie można osiągnąć „kosztem osłabienia w jakikolwiek sposób prawa do obrony, które przysługuje jego adresatom i które jest pochodną prawa do rzetelnego procesu sądowego usankcjonowanego w art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz w art. 6 ust. 1 europejskiej konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”, a zatem sądy krajowe muszą „w każdym konkretnym przypadku czuwać, by odpowiednie prawa stron były chronione w sposób zrównoważony, poprzez wyważenie celu w postaci skuteczności i szybkości doręczenia w interesie powoda oraz celu w postaci skutecznej ochrony prawa do obrony po stronie odbiorcy” (pkt 24, 30–33 i 43).
- 21 Wreszcie, w wyroku wydanym w sprawie C-399/11 Trybunał Sprawiedliwości wypowiedział się w przedmiocie zezwolenia „państwu członkowskiemu na stosowanie standardu ochrony praw podstawowych gwarantowanego konstytucją, jeśli jest on wyższy od standardu wynikającego z karty, i na sprzeciwienie się w razie potrzeby stosowaniu przepisów prawa Unii”.

- 22 Europejski Trybunał Praw Człowieka ze swojej strony, interpretując artykuł 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, z którym koresponduje artykuł 47 Karty, stwierdził, że skuteczny dostęp do wymiaru sprawiedliwości nie może być ograniczony do jedynie „teoretycznej lub iluzorycznej” możliwości wniesienia skargi. Zobacz wyroki z dnia 19 marca 1997 r., *Hornsby przeciwko Grecji*, CE:ECHR:1997:0319JUD001835791, pkt 40 i 41, oraz z dnia 26 lutego 2002 r., *Del Sol przeciwko Francji*, CE:ECHR:2002:0226JUD004680099, pkt 21.
- 23 Sąd odsyłający powziął wątpliwości w przedmiocie takiej wykładni art. 47 karty w związku z art. 1010 TFUE, zgodnie z którą można uznać za zgodne z prawem dokonanie doręczenia korespondencji pozwanej spółce dominującej na adres siedziby jej spółki zależnej w Hiszpanii z uwagi na założenie, że stanowią one jedno przedsiębiorstwo w rozumieniu prawa konkurencji. Z jednej strony, biorąc pod uwagę wymóg przetłumaczenia na inny język pozwu i obszernych dokumentów dodatkowych, wraz z kosztami, jakie się z tym wiążą, a także opóźnienie związane z konieczną międzynarodową współpracą sądową, prawo do skutecznego środka prawnego osób poszkodowanych przez kartel samochodów ciężarowych może zostać osłabione, ponieważ wymogi te są dla nich zbyt uciążliwe, a zatem skuteczność art. 101 TFUE może zostać osłabiona. Z drugiej strony, biorąc pod uwagę mechanizm podziału kosztów w tego rodzaju postępowaniach dotyczących roszczeń odszkodowawczych, nie ma gwarancji, że powód zawsze odzyska poniesione przez siebie koszty procesowe, ponieważ może się zdarzyć, że jego roszczenia nie zostaną uwzględnione w całości i w związku z tym nie zostanie zasądzony na jego rzecz zwrot kosztów procesowych. Artykuł 17 ust. 1 dyrektywy 2014/104 przewiduje bowiem przybliżone oszacowanie wysokości poniesionej szkody (zob. w tej kwestii wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w sprawie C-312/21 zawisłej przed Trybunałem Sprawiedliwości).
- 24 Należy również zauważyć, że dokonywanie doręczenia dla spółek dominujących na adres ich siedziby w innym państwie członkowskim niekoniecznie przynosi im istotne korzyści. Mogą one bowiem do pewnego stopnia otrzymać lepiej zorganizowaną obronę korzystając z usług kancelarii prawnych znajdujących się w Hiszpanii, gdzie siedzibę ma ich spółka zależna, ze względu na język i sposób zarządzania dokumentacją. Chodzi zatem o równowagę między prawem powoda i pozwanego do skutecznego środka prawnego w świetle rzeczywistej przydatności czynności procesowych wpływających na każdą ze stron. Ponadto, jeżeli w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości przyjęto, że osoba poszkodowana w wyniku naruszenia prawa konkurencji może wytoczyć powództwo przeciwko spółce zależnej, a ta spółka może zostać ukarana za naruszające przepisy prawa działania swojej spółki dominującej oraz, jeżeli istnienie jednego przedsiębiorstwa nie jest kwestionowane, logiczne wydaje się, że spółce zależnej można doręczać korespondencję w postępowaniu sądowym wszczętym bezpośrednio przeciwko spółce dominującej.

- 25 Sąd odsyłający ma wątpliwości co do wykładni art. 53 karty w zakresie, w jakim chodzi o wyważenie skutecznego środka prawnego spółki dominującej, w tym przypadku AB VOLVO, oraz skutecznego środka prawnego poszkodowanego w wyniku działania kartelu samochodów ciężarowych, a także zapewnienia skuteczności art. 101 TFUE. Ewentualne rozbieżne interpretacje prawa Unii nie występują wyłącznie w praktyce sądów hiszpańskich, lecz mogą one mieć wpływ na sądy innych państw członkowskich w odniesieniu do wniosków o wykonanie wyroków zagranicznych, które zostały wydane przeciwko stronie pozwanej zaocznie, ponieważ stronie pozwanej nie doręczono korespondencji na adres jej własnej siedziby, co stanowi, w danych przypadkach, podstawę do wydania odmowy na podstawie art. 45 ust. 1 lit. b rozporządzenia (UE) nr 1215/2012. Gdyby sąd odsyłający uznał skargę wniesioną przez AB VOLVO, wyrok nakazujący zapłatę odszkodowania zostałby uchylony, a postępowanie należałoby przeprowadzić ponownie, co oznacza, że pozew i dodatkowe dokumenty musiałyby zostać przetłumaczone na język pozwanego i przesłane do państwa członkowskiego jego siedziby.